

Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013

2013 dccc 1

RHAN 2

SAFONAU

PENNOD 3

CANLLAWIAU GWELLA YSGOLION

32 Ystyr “awdurdod ysgol”

Yn y Bennod hon ystyr “awdurdod ysgol” yw—

- (a) awdurdod lleol wrth iddo arfer ei swyddogaethau addysg;
- (b) corff llywodraethu ysgol a gynhelir;
- (c) pennaeth ysgol a gynhelir.

33 Pŵer i ddyroddi canllawiau gwella ysgolion

(1) Caiff Gweinidogion Cymru ddyroddi canllawiau i awdurdod ysgol ynglyn â’r ffordd y dylai’r awdurdod arfer ei swyddogaethau gyda golwg ar wella safon yr addysg sy’n cael ei darparu gan unrhyw ysgol a gynhelir y mae’r awdurdod yn arfer swyddogaethau mewn cysylltiad â hi (“canllawiau gwella ysgolion”).

(2) Caiff Gweinidogion Cymru—

- (a) dyroddi canllawiau gwella ysgolion i awdurdodau ysgolion yn gyffredinol neu i un neu fwy o awdurdodau penodol;
- (b) dyroddi canllawiau gwahanol ynghylch gwella ysgolion i wahanol awdurdodau ysgolion;
- (c) diwygio neu ddirymu canllawiau gwella ysgolion drwy ganllawiau pellach;

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (d) dirymu canllawiau gwella ysgolion drwy ddyroddi hysbysiad i'r awdurdodau ysgolion y mae'r canllawiau wedi eu cyfeirio atynt.
- (3) Rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau bod canllawiau gwella ysgolion, neu hysbysiad yn dirymu'r canllawiau hynny, yn datgan—
  - (a) eu bod yn cael eu dyroddi, neu ei fod yn cael ei ddyroddi, o dan yr adran hon, a
  - (b) y dyddiad y deuant neu y daw yn weithredol arno.
- (4) Rhaid i Weinidogion Cymru drefnu i gyhoeddi canllawiau gwella ysgolion, neu hysbysiad yn dirymu'r canllawiau hynny.

34 Ymgynghori a gweithdrefnau Cynulliad Cenedlaethol Cymru

- (1) Cyn dyroddi neu ddiwygio canllawiau gwella ysgolion, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r personau a ganlyn ynghylch drafft o'r canllawiau—
  - (a) awdurdodau ysgolion y mae'r canllawiau yn debyg o effeithio arnynt,
  - (b) Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru, ac
  - (c) unrhyw berson arall sy'n briodol ym marn Gweinidogion Cymru.
- (2) Os yw Gweinidogion Cymru yn dymuno bwrw ymlaen â'r drafft (gydag addasiadau neu hebddynt), rhaid iddynt osod copi o'r drafft gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.
- (3) Os yw'r Cynulliad Cenedlaethol, cyn diwedd y cyfnod o 40 o ddiwrnodau, yn penderfynu peidio â chymeradwyo'r drafft o'r canllawiau, rhaid i Weinidogion Cymru beidio â'u dyroddi ar ffurf y drafft hwnnw.
- (4) Os na chaiff unrhyw benderfyniad ei wneud cyn diwedd y cyfnod hwnnw, rhaid i Weinidogion Cymru ddyroddi'r canllawiau (neu'r canllawiau diwygiedig) ar ffurf y drafft.
- (5) O ran y cyfnod o 40 o ddiwrnodau—
  - (a) mae'n dechrau ar y diwrnod y mae'r drafft yn cael ei osod gerbron y Cynulliad Cenedlaethol, a
  - (b) nid yw'n cynnwys unrhyw bryd y mae'r Cynulliad Cenedlaethol wedi ei ddiddymu neu wedi cymryd saib am fwy na phedwar diwrnod.
- (6) Nid yw is-adran (3) yn atal drafft newydd o ganllawiau arfaethedig neu ganllawiau diwygiedig arfaethedig rhag cael eu gosod gerbron y Cynulliad Cenedlaethol.

35 Dyletswydd i ddilyn canllawiau gwella ysgolion

- (1) Rhaid i awdurdod ysgol ddilyn y llwybr a nodir mewn canllawiau gwella ysgolion a ddyroddir iddo yn unol â'r Bennod hon pan fydd yn arfer pŵer neu ddyletswydd (gan gynnwys pŵer neu ddyletswydd sy'n ddibynnol ar farn yr awdurdod ysgol); ond mae hyn yn ddarostyngedig i ddarpariaethau canlynol yr adran hon.
- (2) Nid yw awdurdod ysgol sy'n awdurdod lleol yn ddarostyngedig i'r ddyletswydd o dan is-adran (1) cyhyd—
  - (a) â bod yr awdurdod yn meddwl bod rheswm da iddo beidio â dilyn y canllawiau mewn categorïau achos penodol neu beidio â'u dilyn o gwbl,
  - (b) â'i fod yn penderfynu ar bolisi amgen ar gyfer arfer ei swyddogaethau mewn cysylltiad â phwnc y canllawiau, ac

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (c) â bod effaith i ddatganiad polisi a ddyroddir gan yr awdurdod yn unol ag adran 36.
- (3) Nid yw awdurdod ysgol sy'n gorff llywodraethu ysgol a gynhelir neu'n bennaeth arni yn ddarostyngedig i'r ddyletswydd o dan is-adran (1) cyhyd â bod—
- (a) y corff llywodraethu'n meddwl bod rheswm da iddo ef neu'r pennaeth beidio â dilyn y canllawiau mewn categorïau achos penodol neu beidio â'u dilyn o gwbl,
  - (b) y corff llywodraethu'n penderfynu ar bolisi amgen ar gyfer arfer ei swyddogaethau neu rai'r pennaeth mewn cysylltiad â phwnc y canllawiau, ac
  - (c) effaith i ddatganiad polisi a ddyroddir gan y corff llywodraethu yn unol ag adran 36.
- (4) Pan fo is-adran (2) neu (3) yn gymwys yn achos awdurdod ysgol—
- (a) rhaid i'r awdurdod ddilyn y llwybr a nodir yn y datganiad polisi, a
  - (b) dim ond i'r graddau nad yw pwnc y canllawiau gwella ysgolion wedi ei ddisodli gan y datganiad polisi y mae'r awdurdod yn ddarostyngedig i'r ddyletswydd o dan is-adran (1).
- (5) Nid yw'r dyletswyddau yn is-adrannau (1) a (4) yn gymwys i awdurdod ysgol i'r graddau y byddai'n afresymol i'r awdurdod ddilyn y canllawiau gwella ysgolion neu'r datganiad polisi mewn achos penodol neu gategori penodol o achos.

36 Datganiadau polisi: gofynion a phwerau ategol

- (1) Rhaid i ddatganiad polisi a ddyroddir o dan adran 35(2) neu (3) nodi—
- (a) sut mae'r awdurdod lleol neu'r corff llywodraethu (yn ôl y digwydd) yn cynnig y dylai swyddogaethau gael eu harfer yn wahanol i'r llwybr a nodir yn y canllawiau gwella ysgolion, a
  - (b) rhesymau'r awdurdod neu'r corff dros gynnig y llwybr gwahanol hwnnw.
- (2) Caiff awdurdod neu gorff sydd wedi dyroddi datganiad polisi—
- (a) dyroddi datganiad polisi diwygiedig;
  - (b) rhoi hysbysiad sy'n dirymu datganiad polisi.
- (3) Rhaid i ddatganiad polisi (neu ddatganiad diwygiedig am bolisi) ddatgan—
- (a) ei fod wedi ei ddyroddi o dan adran 35(2) neu (3) (yn ôl y digwydd), a
  - (b) y dyddiad y mae i ddod yn weithredol arno.
- (4) Rhaid i'r awdurdod neu'r corff sy'n dyroddi datganiad polisi (neu ddatganiad diwygiedig am bolisi), neu sy'n rhoi hysbysiad o dan is-adran (2)(b)—
- (a) trefnu bod datganiad neu hysbysiad yn cael ei gyhoeddi;
  - (b) anfon copi o unrhyw ddatganiad neu hysbysiad at Weinidogion Cymru.

37 Cyfarwyddiadau

- (1) Mae is-adran (2) yn gymwys os yw Gweinidogion Cymru yn credu, mewn perthynas â datganiad polisi a ddyroddir gan awdurdod ysgol, nad yw polisi amgen yr awdurdod ar gyfer arfer swyddogaethau (yn gyfan gwbl neu'n rhannol) yn debyg o wella safon yr addysg a ddarperir yn yr ysgol y mae'r datganiad polisi yn ymwneud â hi.

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (2) Caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo'r awdurdod ysgol i gymryd unrhyw gamau y mae Gweinidogion Cymru yn credu eu bod yn briodol er mwyn sicrhau bod yr awdurdod yn arfer ei swyddogaethau yn unol â'r canllawiau gwella ysgolion a ddyroddir i'r awdurdod yn unol â'r Bennod hon.
- (3) Rhaid i awdurdod ysgol sy'n ddarostyngedig i gyfarwyddyd o dan yr adran hon gydymffurfio ag ef.
- (4) Mae hyn yn cynnwys cyfarwyddyd i arfer pŵer neu ddyletswydd sy'n ddibynnol ar farn yr awdurdod ysgol.
- (5) O ran cyfarwyddyd o dan yr adran hon—
  - (a) rhaid iddo gael ei roi'n ysgrifenedig;
  - (b) caniateir ei amrywio neu ei ddirymu drwy gyfarwyddyd diweddarach;
  - (c) gellir ei orfodi drwy orchymyn mandadol ar gais Gweinidogion Cymru neu ar eu rhan.